

Taler og ethvert Medlem i denne Sal maa være enige i, at det, han talte om, at de smaa Stater ved deres Udrustninger drive de store til de forfærdelige Udrustninger, ikke kan gjælde her. Der er vist neppe nogen Mand i Danmark, som antager, at Preussen rustet af Frygt for Danmark, og der er vist neppe nogen Mand, som med nogenlunde Opmærksomhed har fulgt de senere Mars Begivenheder, der kan falde paa at tro, at de overordentlige Rustninger, som i de senere Aar finde Sted hos Europas Stormagter, i nogensteds Næghed er begrundet i Frygt for de smaa Stater, som ligge omkring dem. De smaa Stater tvinges ganske vist af de store til ikke at stille sig fuldstændig værgeløse over for dem, men det Omvendte er ikke Tilfældet. — Forøvrigt har jeg kun Lidet at bemærke i Aften, da jeg i alt Besættelig kan slutte mig til, hvad det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær) idag yttrede. Jeg er, ligesom en Mængde Andre fra denne Side, i det heldige Tilfælde i denne Sag at kunne henholde mig til ham som vort Organ. Der synes at være noget Foruroligende deri, især for hans Venner, og jeg haaber, at vi snart ville se dem paa det samme Standpunkt; det er et Haab, som jeg snart begynder at hengive mig til. Naar det ærede Medlem og jeg, da militære Spørgsmaal sidste Gang forhandlede i denne Sal, stode saa skarpt overfor hinanden, er det næsten utroligt, at Forholdet næste Gang skulde blive endog i den Grad anderledes, at jeg skulde kæmpe under hans Banner; men det er dog ikke saa mærkeligt, som det ved første Dieblik synes, thi dengang var det som Politikere, vi stode overfor hinanden, men idag er det som gamle Krigskammerater, der begge, belærte af Livets Erfaring, have vidst at underordne vor maasse overmodige Tillid til vore egne Meninger under Erfaringen. Jeg siger, at, hvad jeg med Hensyn til det ærede Medlem og mange af hans Meningsfæller har set og hørt idag og Gud ste Lov ogsaa ved forskellige andre Leiligheder, har givet mig Haab om, at vi, hvorformodentlig vi mødes paa det samme Grundlag, nemlig Erfaringens, kunne opnaa den Enighed, vi forgjæves have stræbt efter, naar vi blot have stillet os paa det politiske Standpunkt. Jeg siger altsaa aabent, at det er under det ærede Medlems Fane, jeg kæmper, og det er altsaa ikke i Opposition til ham, men netop for at hævede det samme Standpunkt, hvorpaa han har stillet sig, at jeg vil fremsætte nogle Bemærkninger. Der er fremkommet adskillige Udtalelser af ærede Medlemmer, som vistnok i Almindelighed ere Meningsfæller med ham, hvilke Udtalelser jeg ikke kan lade staa uimodsagte, fordi de netop angribe, hvad jeg anser for det allervigtigste Spørgsmaal i hele Sagen. Jeg skal da først bemærke, at, naar det ærede Medlem for Veile Amts 5te Valgkreds (Sørensen) yttrede om det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær), at han havde

sagt, at han paa enkelte Punkter nær vilde give sig vore militære Medlemmer i Bold, har jeg hverken hørt denne Yttring eller opfattet denne Tanke hos ham. Derimod har jeg forstaaet ham saaledes, at han, naar de enkelte Punkter, som berørte de finansielle eller de politiske Interesser, og som han ansaa det for sin Pligt at hævede, vare ordnede paa en for ham tilfredsstillende Maade, vilde i de egentlige militære Spørgsmaal give sig den militære Sagkundskab i Bold, men den militære Sagkundskab er ikke de militære Medlemmer i denne Sal. Om de have militær Sagkundskab eller ikke, maa man overlade til ærede Tilhørere at afgjøre og bedømme, men militær Sagkundskab er ikke identisk med dem. Hvor end den militære Sagkundskab findes, enten hos det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær) eller hos hvilken som helst andre Medlemmer af Salen, tror jeg, at man i et Spørgsmaal som dette skal høre sig under dem, og jeg vil meget betvivle, at selv det ærede Medlem, der talte saaledes, eller nogen som helst af hans Meningsfæller vil hævede den Anskuelse, at man ikke i et saadant Spørgsmaal skulde underordne sig den militære Sagkundskab. Hvad skulde man ellers underordne sig, hvad skulde være det Afgjørende, naar det ikke skulde være Sagkundskab? (Octavius Hansen! Doktrinen!) Jeg vil dog haabe, at det i et Spørgsmaal som dette ikke skal være Doktrinen, der skal afgjøre, paa hvad Standpunkt vi skulle stille os, især da vi Gud ste Lov vide, at der hos Overordnede og Underordnede er tilstrækkelig Erfaring her, til at man kan have noget Bedre at støtte sig til. Det, jeg nys berørte, kunde jeg ønske at høre et Dieblik længere ved, fordi det har overordentlig megen Betydning for denne Sag. Det er i et Spørgsmaal som dette ogsaa efter min Opfattelse aldeles uberettiget og usvarligt at stille sig paa noget andet Standpunkt end det militære. Derfor det virkelige kan være berettiget, at man paa Grund af sit politiske Standpunkt overfor en Regjering vil stille sig anderledes til en Sag, end man ellers isølge sin Erfaring og sin Anskuelse vilde gøre, hvorledes vilde det da paa nogen mulig Maade kunne forsvares med Hensyn til et Spørgsmaal, der som dette for det Første gjælder den største Udgift, som findes paa vor Finantslov — en Udgift af cirka 8 Millioner Rigsdaler — og som for det Andet gjælder det Helligste, vi kunne værne om, vore Børns, vore Brødre, det danske Folks Liv? Hvorledes kunne vi i et saadant Spørgsmaal have Ret til at tage noget andet Hensyn end det, at den største Sagkundskab og Dygtighed bør anvendes de Kræfter, der tilveiebringes ved saa uhyre Offre? Jeg tror ikke, at de Herrer ved nærmere Overveelse kunne endog overfor deres eget Hjertes tause Dou forsvare noget andet Standpunkt end det, hvorpaa det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds erklærede, at han vilde stille sig, nemlig at søge at faae alle militære Spørgsmaal afgjorte